

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Силабус навчальної дисципліни

ЛІДЕРСТВО І УПРАВЛІННЯ

Загальна інформація		Пояснення			
Рівень вищої освіти		II рівень; магістр			
Освітня програма		освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»			
Спеціальність		073 Менеджмент			
Статус дисципліни		Нормативна			
Кредити ECTS	5	Навчальний рік	2023-2024	Рік навчання - I	Семестр 1,2
Кількість годин	150	Кількість модулів ¹	змістових	10	Лекційні заняття – 18 год. Практичні заняття – 22 год. Самостійна робота – 110 год.
Вид контролю		іспит			Мова викладання - українська
Посилання на курс в Teams					
Консультації		за домовленістю та потребою магістрантів; очно, дистанційно.			
Пререквізити / передумови для вивчення дисципліни		Володіння комп'ютером на рівні користувача ПК: робота у стандартних програмах; можливість роботи у Teams Microsoft			
Додаткові умови		додаткові умови відсутні			
Обмеження		обмеження відсутні			
Постреквізити		знання з дисципліни можуть бути використані під час написання магістерської роботи та навички роботи з інформацією можуть бути використані під час вивчення інших курсів			

Інформація про викладача:

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

Викладач: Гиря Олексій Олексійович, кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра: педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

E-mail: girich@ua.fm

Телефон: +380 99 146-14-69

Профайл лектора:

- ORSID ID 0000-0003-3189-0790

- профіль вченого у Google Scholar:
<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1672/Girya.pdf?sequence=3>

Засоби зв'язку: TEAMS Microsoft, Viber, Telegram

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у магістрантів системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства і управління для забезпечення тривалого ділового партнерства, а також вивчення індивідуально-психологічних характеристик особистості, її мотивації та ставлення до різних складових трудового процесу, вертикальних і горизонтальних комунікацій та міжособистісних стосунків в контексті лідерства, тенденцій управлінського реагування на зміни, що дасть можливість ідентифікувати, розуміти та прогнозувати людську поведінку в процесі становлення та реалізації комунікативних процесів.

Знання та навички, надбані магістрантом при вивченні даної дисципліни, дозволять сформувані такі ключові компетентності як:

ЗК 5. Вирішення проблем. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Робота в команді. Здатність працювати у науковому колективі, розуміючи відповідальність впливу особистих результатів на загальні результати роботи.

ЗК 8. Управлінська здатність. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основними завданнями вивчення дисципліни «Лідерство і управління» є:

– теоретична та практична підготовка здобувачів з питань обґрунтування методологічних принципів, підходів формування лідерського мислення, вивчення основних категорій лідерства та засобів управління;

– засвоєння сучасних технологій реалізації лідерства; оволодіння методикою лідерських підходів для прийняття ефективних рішень за умов мінливого навколишнього середовища та формування навичок адаптивного управління колективом;

– набуття навичок формування лідерських якостей, набуття навичок щодо створення ефективних команд та управління ними;

– вироблення умінь щодо реалізації інноваційних методів та стратегій побудови ефективного управління в організаціях.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу магістрант повинен:

– **знати:**

– сутнісний зміст феномену лідерства, еволюцію відповідних теорій, їх переваги і недоліки;

– особливості формування та реалізації різних стилів лідерства; передумови ефективного лідерського впливу, основні етапи формування команди; ціннісні, критеріальні та поведінкові переваги лідера у комунікаційних процесах;

– місце людини, її особистості, індивідуальності в комунікаційних процесах, особливості організації роботи та мотивації поведінки працівника;

– основні підходи до визначення природи та типів груп в організаціях, сутність групової й міжгрупової динаміки, особливості управління груповими процесами в аспектах лідерства;

– особливості управління комунікаціями, конфліктами та стресами;

– проблеми організаційної культури й управління організаційним розвитком.

– **вміти:**

– здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в організації, обрати ефективні методи та прийоми управлінського впливу;

– формувати власний імідж шляхом цілеспрямованого використання мовної культури, культури зовнішності, невербальних засобів, аксесуарів в процесі побудови та реалізації комунікацій;

– визначати свій стиль лідерства, ідентифікувати й намітити план розвитку свого стилю керування командою, обрати моделі поведінки відповідно до обраного стилю лідерства та вміти реалізовувати ці моделі в процесі комунікацій за різних ситуаційних умов;

– визначати готовність колективу до формування команд, формувати команди, забезпечувати їх згуртованість та ефективність;

– вести дискусію й управляти аудиторією, уникати логічних помилок у суперечці й дискусії, здійснювати ділові переговори з урахуванням особливостей комунікаційної ситуації, етичних вимог та психологічних закономірностей переговорного процесу;

– визначати заходи щодо підготовки публічного виступу;

– аналізувати соціо-психологічне середовище в організації;

– визначати конкретні вимоги до менеджерів, соціальних груп та організації в цілому;

– застосовувати сучасні процедури розробки планів поліпшення мотиваційного клімату персоналу та прийняття управлінських рішень;

– розробляти програми організаційного розвитку на різних рівнях управління.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Герчанівська П. Е. Культура управління: навч. посібник К. : ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2005. 152 с.

2. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.

3. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство : навч. посіб. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. 296 с.

4. Стадник В. В. Менеджмент.: Підручник. 2-ге вид., вип., допов. К., Академвидав, 2007. 452 с.

5. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2003. 608 с.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (60%)			
Змістовий модуль 1	Тестування 1	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 1		
	Тестування 2	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 2		
	Тестування 3	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 3		
Змістовий модуль 2	Тестування 4	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 4		
	Тестування 5	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 5		
Змістовий модуль 3	Тестування 6	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 6		
	Тестування 7	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 7		
	Тестування 8	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 8		
Змістовий модуль 4	Тестування 9	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 9		
	Тестування 10	Протягом вивчення змісту модулю	6
	Творче завдання 10		
	Творче завдання 11		
Підсумковий контроль (40%)			
ІНДЗ			20
Підсумкове теоретичне завдання (<i>іспит</i>)			20
Разом			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75-84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Лекція 1	Тема 1. Поняття лідерства та управління. Предмет і завдання курсу «Лідерство і управління». Менеджерування і лідерство	Тестування 1	3
Семинар 1		Творче завдання 1	3
Лекція 2	Тема 2. Наукові концепції лідерства. Структура лідерства та теорії його походження	Тестування 2	3
Семинар 2		Творче завдання 2	3
Лекція 3	Тема 3. Формування стилю лідерства та залежність від ситуації. Лідерство та менеджмент	Тестування 3	3
Семинар 3		Творче завдання 3	3
Змістовий модуль 2			
Лекція 4	Тема 4. Складові лідера. Особистісний аспект. Розвиток лідерського потенціалу. Розвиток емоційного потенціалу лідера та управлінця	Тестування 4	3
Семинар 4		Творче завдання 4	3
Лекція 5	Тема 5. Емоційне лідерство Риси лідера	Тестування 5	3
Семинар 5		Творче завдання 5	3
Змістовий модуль 3			
Лекція 6	Тема 6. Харизматичне лідерство Особистість харизматичного лідера	Тестування 6	3
Семинар 6		Творче завдання 6	3
Лекція 7	Тема 7. Робота лідера з командою Комунікативні навички лідера	Тестування 7	3
Семинар 7		Творче завдання 7	3
Лекція 8	Тема 8. Формування корпоративної культури і цінностей Робота лідера з командою	Тестування 8	3
Семинар 8		Творче завдання 8	3
Змістовий модуль 4			
Лекція 9	Тема 9. Психологічні аспекти лідерства Лідер як соціальний архітектор	Тестування 9	3
Семинар 9		Творче завдання 9	3
Семинар 10	Тема 10. Лідер і корпоративна культура	Творче завдання 10	3
Семинар 11	Тема 11. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімблдіну.	Творче завдання 11	3

Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма «Лідерство і управління»

- плани лекцій, практичних занять;
- методичні розробки лекцій;
- силабус;
- список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників, та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни на поточний навчальний рік.
- матеріали для контролю знань, умінь, навичок студентів: поточного, підсумкового контролю: а) тести різних рівнів складності; б) ситуаційні задачі;
- електронні версії мультимедійних презентацій лекцій;
- електронні аналоги друкованих видань та інтернет ресурсів;
- ментальні карти з навчальної дисципліни.

Список літератури

1. Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект: монографія /Г.В. Єльнікова, Т.А. Борова, З.В. Рябова та ін. Харків: Мачулін, 2017. С. 69-103.
2. Кулініч І. О. Психологія управління : навч. посіб. Київ. 2008. 292 с.
3. Нік Крейг. Лідерство починається з призначення. К.: Фабула, 2019. 240 с.
4. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є Книш, В.В. Бондаренко Харків, 2017. 100 с.
5. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ ст.): навч.посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 227 с.
6. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. – початок ХХІ ст.): навч.посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с. 5.
- Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К. : Знання, 2013. 287 с.
7. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців: навч.посіб. / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. К. : Знання, 2013. 358 с.
8. Нестуля О. О. Лідерство в управлінні персоналом. Управління персоналом в ХХІ столітті: кадрова політика, мотивація, оплата праці. Полтава : Полтавський літератор, 2010. 480 с.
9. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. Івано-Франківськ. 2015. 296 с.
10. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів. Київ. 2012. 500 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/14604/>
2. <https://pidruchniki.com/17370921/menedzhment/liderstvo>
3. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/36679/1/Book_2017_Hura_Psykholohiia_liderstva_v_biznesi.pdf

[4.http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/31806/1/Romanovskyi Teoriia i praktyka formuvannia%20lidera 2017.pdf](http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/31806/1/Romanovskyi%20Teoriia%20i%20praktyka%20formuvannia%20lidera%202017.pdf)
[5.http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki pracevlasht/leaderstvo.pdf](http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/leaderstvo.pdf)

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Пропуск занять відпрацьовується належним чином протягом двох тижнів після пропуску:

Лекція – есе обсягом до 400 слів;

Семинар (практичне заняття) – відтворення відповідних творчих завдань, у письмовому вигляді.

Індивідуальні науково-дослідні завдання мають бути надіслані до початку залікової сесії.

Всі завдання надсилають електронною поштою на поштову скриньку викладача із позначенням в темі листа «Прізвище_Номер завдання_Тема завдання (напр., Менеджмент)». У листуванні слід вказувати також номер групи, в якій навчається магістрант.

Політика академічної доброчесності.

Всі завдання виконуються студентом самостійно. При виконанні групових завдань (підготовка до дискусії, участь у діловій грі тощо) враховується індивідуальний внесок кожного магістранта.

Списування під час діагностуючих робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). На підсумкових заняттях мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot тощо).

Перевірка робіт на плагіат здійснюється обов'язково згідно до Вимог норм доброчесності (сайт НАЗЯВО та ін.)

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт магістранта він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті.

Навчальний процес потребує використання інтерактивних засобів навчання, серед яких мультимедійний проектор, комп'ютери, ноутбуки, планшети, смартфони тощо. Під час занять студенти можуть використовувати гаджети для перевірки кьюаркодів, пошуку інформації, створення документів у текстових та графічних редакторах при виконанні творчих завдань. Під час лекцій магістранти можуть використовувати мобільні пристрої для пошуку та уточнення інформації, для проведення дискусії тощо. На підсумкових заняттях (під час екзамену) мобільні пристрої можуть бути використані тільки під час тестування.

Комунікація

Комунікативний процес між викладачем та магістрантом відбувається як індивідуально, так і у груповій формі через канал «Лідерство і управління» у команді в Teams Microsoft, через електронну пошту та месенджери (Viber; Telegram).

Перевірка діагностичних робіт (тести, творчі завдання, відпрацювання, ІНДЗ) викладачем відбувається протягом 10 днів після подачі на перевірку, але не пізніше ніж за тиждень до підсумкового контролю (іспиту). При перевірці увага звертається не оформлення та вимоги до кожного виду робіт, що перевіряються. Всі навчальні матеріали знаходяться у вільному доступі на відповідному каналі команди в Teams Microsoft.

Електронне забезпечення навчання (Teams)

https://drive.google.com/drive/folders/19QDubXlbB9KmpbF5oMXrefh3Hi0jx78a?usp=share_link

Розробник силабуса
к.пед.н., доцент

О.О. ГИРЯ

Завідувач кафедри
к.пед.н., доцент

Г.Л.СФРЕМОВА